

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

КІНОПЕРЕКЛАД ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Телебачення має важливе значення у повсякденному житті людей. З кожним роком все більше людей витрачають свій вільний час перед телевізором. Особливо привабливими для глядачів стали художні серіали, де можна стежити за долею окремих героїв, переживати разом з ними їхні пригоди і, можливо, навіть ідентифікувати себе з деякими персонажами. У 21 столітті телевізійний контент поступово витісняється Інтернетом, де є можливість дивитися не лише вітчизняні, а й іноземні серіали мовою оригіналу.

Сфера кіноперекладу лишається малодослідженою в світовій науці, попри її значущість у сучасному популярному спілкуванні [1]. Глобалізація суттєво впливає на світову комунікацію, тому необхідно розуміти культурні особливості та спадщину інших національних спільнот. Кіно, зі свого боку, може виступати як засіб зв'язку між різними культурами. Успішність фільму на великому екрані багато в чому залежить від якості його перекладу. Правильні інтонації, дотепно підібрані жарти, точно передані елементи, виразні розмови – ці фактори можуть зробити кіно шедевром [2, с. 2].

Науковці (А. Безверхня, Ю. Кривонос, А. Кулікова, О. Мазур, Н. Скоромислова, М. Снеткова) пропонують різноманітні визначення кіноперекладу. Кінопереклад – це процес перекладу аудіовізуального контенту, включаючи діалоги, письмовий текст та літературні матеріали, з однієї мови на іншу в контексті фільмів чи інших аудіовізуальних медіа. Х. Діаз-Сінтас **[Ошибка! Источник ссылки не найден.]** визначає кінопереклад як «передачу вербальних і невербальних елементів з однієї мови на іншу, гарантуючи, що цільова версія є комунікативно еквівалентною вихідній та відповідає вимогам, передбаченим носієм інформації та новим культурним середовищем» **[3Ошибка! Источник ссылки не найден.]**.

Кінопереклад поділяється на різні категорії. По-перше, це переклад письмових матеріалів, таких як сценарії та статті, які пов'язані з кіновиробництвом. По-друге, це дублювання та субтитрування, які можуть бути виконані кількома мовами, якщо фільм випускається в прокат у різних країнах. Крім того, перекладу потребують промо-матеріали, рецензії та короткі анотації до фільмів.

Під час кіноперекладу застосовуються різні стратегії перекладу, спрямовані на передачу специфічних культурних термінів. Т. Томашкевич **[4]** вважає найбільш доцільними наступні методи:

- Упущення: Перекладач може пропустити або не врахувати специфічний культурний термін.
- Дослівний переклад: термін перекладається дослівно так, щоб він відповідав терміну вихідного тексту.
- Запозичення: термін вихідного тексту використовується в цільовому тексті.
- Еквівалентність: використовуються терміни, які мають аналогічне значення і функцію в цільовій культурі.
- Адаптація: перекладач намагається адаптувати термін до слова чи словосполучення з такою самою конотацією, що й оригінал.
- Заміна: культурні терміни можуть бути замінені, особливо, якщо вони підтримуються жестами на екрані чи візуальними підказками.
- Узагальнення: ця стратегія передбачає нейтралізацію оригіналу.
- Експлікація: перефразування, яке використовується для пояснення культурних термінів.

З погляду культурного контексту важливо врахувати, які культури представлені в оригіналі та його перекладах. Культурна близькість може бути корисною, оскільки вона сприяє успішному перекладу, навіть якщо перекладач не є достатньо компетентним. Навпаки, віддаленість культур може призвести до проблеми неперекладності або дуже складного перекладу.

Таким чином, кінопереклад має свої особливості, на які впливають різні чинники. По-перше, він включає в себе елементи як письмового, так і усного перекладу. Якщо мова не йде про «піратський» переклад, заснований виключно на слуховому сприйнятті, типовий процес дубляжу фільму українською мовою передбачає наявність заздалегідь написаного сценарію. По-друге, всі діалоги повинні зберігати природний стиль розмовної мови. При перекладі важливо не тільки забезпечити глядачам розуміння, але й зберегти первісний задум, передати мовленнєві образи персонажів відповідно до стилістичного бачення режисера, ефективно передати весь твір цільовою мовою, не допустити жодних порушень чи відхилень.

Література

1. Закон України «Про кінематографію» від 1998. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр>. (дата звернення 06.09.2023
2. Софієнко І. Становлення кіноперекладу в Україні. Мовні і концептуальні картини світу. 2014. Вип. 50(2). С. 401 – 405.
3. Diaz-Cintas J. *Audiovisual Translation: Language Transfer on Screen*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2009. 272 p
4. Tomaszewicz T. 2006 *Przekład audiowizualny*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.